

Milý příteli,

bylo mi až ku podivu, že mezi tou řadou otázek a témat, jež jsi mi v posledních týdnech předložil, se nic nevztahovalo ke křesťanství, o němž jsem se já už nejménou zmiňoval. Teď, když jsi se této věci přece dotknul chápu, proč jsi tak dlouho váhal. Z tvé otázky slyším hodně skepse. Má náboženství má křesťanství ještě nějaké místo, nějakou pozitivní funkci, nějakou perspektivu v dnešní společnosti? A nejenom u nás, ale vůbec na celém světě? Připojím se k tomu otázkou, kterou mi nedávno velmi otevřeně a upřímně položil jeden marxista: má nějaký pozitivní smysl, že v zápase o základní lidská práva se zvláště zdůrazňuje také svoboda náboženská? Jde přece obecně o svobodu přesvědčení, proto není důležité, zda toto přesvědčení je náboženské, nebo nenáboženské. Dnes je to přece svět už jiný, náboženství v něm nehraje žádnou významnou roli. Když se křesťané domáhají toho, aby byl slyšen také jejich hlas, jen si přihřívají svoji polívčičku. Dnešní křesťané jsou velmi vzdáleni tomu, aby se dovolávali práv a svobod pro někoho jiného než pro sebe. Ostatně oni tomu byli vzdáleni vždycky.

Myslím, že skutečný křesťan na takové otázky a vlastně výtky nikdy nemůže začít odpovídat nějakou obranou a obhajobou křesťanství a křesťanů. Má-li kdo mít opravdu citlivé svědomí pro vlastní viny a prohřešky, pak právě křesťan. Myslím, že to nikdo nemusí chápat tak, jako že křesťan je (má být), nutně lepší, než "ti druzí": zkušenost naopak praví, že je podroben týmž pokleskům, chybám a neřestem. Ale protože má pevné měřítko, má možnost a zároveň povinnost o svých nedostatecích a vinách vědět, může a má je znát lépe, zejména mu není dovoleno, aby je jakkoli bagatelisoval, umenšoval, nebo dokonce omlouval. Pokud něco takového přesto činí, pak se za křesťana jen vydává, ale žádným není, neboť nic nepochopil z podstaty evangelia. Z toho důvodu je také vysoce podezřelý, když křesťan mluví o nějakém zlu, kritizuje někdy jaký nešvar anebo nespravedlnost a ped.- a sám se z toho vyvléká, staví se do role spravedlivého sudího, do pozice někoho, kdo s tím zlem nemá nic společného, kdo je prost vši viny, veškeré účasti na odhaleném a kritizovaném stavu. A stejně tak je podezřelý, když se neomezuje jen na sebe osobně, ale když chce z odpovědnosti také vyvléknout svou církev nebo vůbec křesťany. Křesťan nemá právo říci jediné kritické slovo na jakoukoli stranu, jestliže zároveň sám sobě i jiným, v soukromí i veřejně zcela nevyjasní otázku své vlastní spoluviny své církve a křesťanů vůbec. Jsem přesvědčen, že toto je jediná věc, v níž je úloha křesťanů i v naší moderní společnosti, v našem "nenáboženském světě" naprosto nezastupitelná a vysoce potřebná. A jestliže z jakýchkoli motivů se křesťané právě této roli chtějí vyhnout, jestliže ji obcházejí, přestávají být křesťany a činí ze sebe i ze své církve "sál zmařenou", která nezaslouží ničeho jiného, než aby byla vyhozena ven (event. i na ona proslulá "smetiště dějin") a aby byla lidmi pošlapána.

V zápase o základní lidská práva a občanské svobody tedy mají křesťané ještě jinou funkci, než že jsou také jednou ze skupin v naší společnosti potlačovaných a diskriminovaných, a už vůbec nemají právo ukazovat své rány a odřeniny a stěžovat si na to, že se s nimi zachází hůře, než s jinými. Jednak to není pravda, ale i kdyby to pravda byla, tak by neměli právo si na to stěžovat. Jejich úkol je naprosto jiný. Křesťané mají zpytovat svědomí, jak oni sami jako křesťané a členové svých církví (tedy nejenom soukromě) nesou spoluvinu na onom potlačování a diskriminování, tj. mají zpytovat své svědomí, jaký mají vztah k těm druhým potlačovaným a diskriminovaným. V evangelích, zvláště pak v kázání na hoře je s nímohodným důrazem poukázáno na to, že v lidském životě je rozhodující, co uděláme pro ty, kteří hladovějí a žízní (tím se nemíní na prvním místě skutečný hlad a skutečná žíznivost - ale na některých místech je to interpretováno také jako hlad a žízně po spravedlnosti a jistě v tom smyslu to plně platí), kteří jsou nedostatečně oděni a trpí zimou, kteří mají nějaká utrpení a zejména trpí pro spravedlivou věc, kteří jsou proklínáni a nenáviděni, kteří jsou v žaláři atd. atd. Chudí, utlačení, ukřivdění, trpící, plačící, milosrdní, pronásledovaní a tupení - to jsou ti, na nichž osvědčuje (má osvědčovat) křesťan svůj vztah k Ježíšovi. Snad se příliš málo hovoří o tom, že určitý nedvojsmyslný vztah